

prima instanță: Gh. Burdujan
instanța de apel: L. Bulgac, L. Popova, A. Gavriliță

dosarul nr. 2ra-1406/13

DECIZIE

07 august 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul	Iulia Sîrcu
Judecătorii	Tamara Chișca – Doneva, Valentina Clevadi Ion Corolevschi, Ion Vîlcov

examinând recursul declarat de către Primăria or. Basarabeasca,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Raisei Tugai împotriva Direcției Generale Învățământ Basarabeasca și Primăriei or. Basarabeasca cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă, repararea prejudiciului material și moral,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012 prin care au fost respinse apelurile declarate de către Direcția Generală Învățământ Basarabeasca și Primăria or. Basarabeasca, și menținută hotărîrea Judecătoriei Basarabeasca din 04 iulie 2012,

c o n s t a t ă:

La 12 martie 2012 Tugai Raisa a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale Învățământ Basarabeasca și Primăriei or. Basarabeasca cu privire la anularea ordinului de concediere, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că începând cu 27 iunie 1995 a exercitat funcția de director al grădiniței-creșe nr. 1 „Antoșca” din or. Basarabeasca, de multiple ori fiind decernată cu diplome de merit pentru activitatea didactică și instructivă efectuată.

Conform actului de control din 09 noiembrie 2011 în urma inspectării financiare totale la Primăria or. Basarabeasca pentru perioada 01 ianuarie 2009-01 octombrie 2011 efectuate de către Serviciul revizie și control al Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, s-a constatat că la grădinița-creșă nr. 1, al căreia director este reclamanta, pentru efectuarea muncii în funcția de căruțaș în lipsa mijlocului de transport și tracțiune (căruță și cal), au fost remunerate două persoane în sumă totală de 24 700 lei, în lipsa necesității de aprovizionare a instituției preșcolare cu produse alimentare de către căruțaș.

Menționează reclamanta că actul de control respectiv a servit temei juridic pentru aplicarea sancțiunii de eliberare a sa din funcția de director ca urmare a

săvârșirii abuzului de serviciu, în acest sens fiind emisă dispoziția Primarului or. Basarabeasca nr. 204 din 14 decembrie 2011, modificată prin dispoziția nr. 24 din 23 ianuarie 2012, în care în pct. 1 s-a dispus eliberarea din funcție a Raisei Tugai în baza art. 86 alin. (1) lit. p) Codul Muncii – încălcarea gravă, chiar și o singură dată, a obligațiilor de muncă de către conducătorul unității, cu înaintarea demersului către Direcția Generală Învățământ Basarabeasca privind concedierea Raisei Tugai din funcția de director a grădiniței-creșe nr. 1 „Antoșca” din or. Basarabeasca.

Prin ordinul nr. 02-p din 27 ianuarie 2012 emis de către șeful Direcției Generale Învățământ Basarabeasca, Tugai Raisa a fost concediată din funcția de director începând cu data de 30 ianuarie 2012 pentru prejudiciile financiare în mărime de 24 700 lei aduse Primăriei or. Basarabeasca constatate în rezultatul verificării efectuate de către Serviciul revizie și control al Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova.

Consideră reclamanta ordinele respective ca fiind neîntemeiate și abuzive, emise cu încălcarea vădită a normelor de drept pertinente și fundamentate pe circumstanțe realmente inexistente.

Mai susține reclamanta că concedierea nelegitimă i-a cauzat o stare gravă de stres și frustrare, soldată cu consecințe ireversibile pentru sănătatea ei, precum și i-a adus atingere demnității și reputației profesionale.

Solicită reclamanta Tugai Raisa anularea dispoziției nr. 204 din 14 decembrie 2011 a Primăriei or. Basarabeasca și a ordinului de concediere nr. 02-p din 27 ianuarie 2012 a Direcției Generale Învățământ Basarabeasca, restabilirea în funcția de director a grădiniței-creșe nr. 1 „Antoșca” din or. Basarabeasca, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă, încasarea în beneficiul său de la Direcția Generală Învățământ Basarabeasca a sumei de 60 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și de la Primăria or. Basarabeasca a sumei de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Pe parcursul examinării pricinii civile, reclamanta și-a majorat pretențiile, solicitând suplimentar repararea din contul pârâților a prejudiciului material în mărime de 3 013,42 lei (cheltuielile legate de deplasare la instituții medicale și costul medicamentelor procurate în vederea urmăririi tratamentului ca rezultat al agravării stării de sănătate cauzate de concedierea ilegală), compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2 500 lei și a cheltuielilor legate de plata taxei de stat în sumă de 100 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 04 iulie 2012 acțiunea a fost admisă parțial, fiind anulate dispoziția nr. 204 din 14 decembrie 2011 a Primăriei or. Basarabeasca și ordinul de concediere nr. 02-p din 27 ianuarie 2012 a Direcției Generale Învățământ Basarabeasca, restabilită Tugai Raisa în funcția anterior deținută de director a grădiniței-creșe nr. 1 „Antoșca” din or. Basarabeasca, încasat de la Direcția Generală Învățământ Basarabeasca salariul în sumă de 16 791 lei pentru perioada absenței forțate de la muncă de la 30 ianuarie 2012 până la 04 iulie 2012, încasată cu titlu de prejudiciu moral suma de 5 000 lei de la Direcția Generală Învățământ Basarabeasca, iar de la Primăria or. Basarabeasca – suma de 4 000 lei.

De asemenea s-a încasat în mod solidar de la Direcția Generală Învățământ Basarabeasca și Primăria or. Basarabeasca suma de 2 600 lei – cheltuieli de judecată compuse din cheltuieli de asistență juridică și taxa de stat achitată la intentarea acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012 au fost respinse apelurile declarate de către Direcția Generală Învățământ Basarabeasca și Primăria or. Basarabeasca, și menținută hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 04 iulie 2012.

La 26 februarie 2013 Primăria or. Basarabeasca a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012, cerând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel în partea reparării de către Primăria or. Basarabeasca a prejudiciului moral în valoare de 4 000 lei și încasării în mod solidar de la Direcția Generală Învățământ Basarabeasca și Primăria or. Basarabeasca a sumei de 2 600 lei cheltuieli de judecată cu excluderea Primăriei or. Basarabeasca.

Recurentul în motivarea recursului a indicat că instanțele ierarhic inferioare au interpretat și aplicat eronat normele de drept material și procedural, apreciind arbitrar probele prezente la dosar.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, în vigoare la momentul pronunțării deciziei instanței de apel, recursul se declară în termen de 2 luni de la data pronunțării deciziei, iar în cazul redactării acesteia, de la data înștiințării scrise a părților despre semnarea hotărârii redactate.

Potrivit art. 434 alin. (1) CPC în redacția Legii nr. 155 din 05 iulie 2012, în vigoare din 30 noiembrie 2012, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele prezente la dosar atestă faptul că copia deciziei redactate a Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012 a fost expediată în adresa recurentului la 20 decembrie 2012, însă nu se conțin date despre momentul recepționării acesteia.

Ținând cont de termenul rezonabil prin care copia redactată a deciziei instanței de apel a ajuns la destinatar prin intermediul ÎS Poșta Moldovei, recursul declarat de către Primăria or. Basarabeasca se consideră a fi depus în termen.

La 25 martie 2013 în adresa Raisei Tugai și Direcției Generale Învățământ Basarabeasca a fost expediată copia recursului declarat de către Primăria or. Basarabeasca cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 11 aprilie 2013 intimata Tugai Raisa a depus referință, în care a invocat netemeinicia recursului declarat de către Primăria or. Basarabeasca și a solicitat respingerea acestuia cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012.

La 23 aprilie 2013 și Direcția Generală Învățământ Basarabeasca a depus referință la recursul declarat de către Primăria or. Basarabeasca, în care a solicitat respingerea acestuia, invocând responsabilitatea recurentului de salarizare a personalului didactic și pedagogic din unitatea administrativ-teritorială gestionată.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referințele depuse de către Raisa Tugai și Direcția Generală Învățământ Basarabeasca, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea reparării de către Primăria or. Basarabeasca a prejudiciului moral în valoare de 4 000 lei și încasării în mod solidar de la Primăria or. Basarabeasca a sumei de 2 600 lei cheltuieli de judecată, cu emiterea unei decizii noi în această parte.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Potrivit art. 1 Codul Muncii, angajatorul este persoana juridică (unitate) sau persoana fizică care angajează salariați în bază de contract individual de muncă încheiat conform prevederilor prezentului cod.

Conform art. 90 alin. (1) și (2) lit. c) al aceluiași cod, în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu, angajatorul este obligat să repare prejudiciul cauzat acestuia. Repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în compensarea prejudiciului moral cauzat salariatului.

Potrivit art. 44 lit. l) din Legea învățământului nr. 547 din 21 iulie 1995, direcțiile de învățământ numesc și concediază directorii instituțiilor de învățământ de stat preșcolar, primar, gimnazial, complementar (extrașcolar), artistic și sportiv din subordine, cu consultarea prealabilă a autorităților publice locale de nivelul corespunzător.

Conform art. 7 alin. (1) din Legea privind finanțele publice nr. 397 din 16 octombrie 2003, în bugetele unităților administrativ-teritoriale se prevăd alocații necesare asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din unitatea administrativ-teritorială respectivă.

Potrivit art. 8 alin. (2) pct. 5) din aceeași Lege, de la bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău) sînt finanțate cheltuielile ce țin de întreținerea instituțiilor de învățământ preșcolar și complementar (extrașcolar).

Din materialele prezente la dosar, și anume din copia de pe dispoziția Primarului or. Basarabeasca nr. 204 din 14 decembrie 2011, modificată prin dispoziția nr. 24 din 23 ianuarie 2012, copia de pe ordinul nr. 02-p din 27 ianuarie 2012 emis de către șeful Direcției Generale Învățământ Basarabeasca, copia actului de control din 09 noiembrie 2011 în urma inspectării financiare totale la Primăria or. Basarabeasca pentru perioada 01 ianuarie 2009-01 octombrie 2011 efectuate de către Serviciul revizie și control al Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, precum și din declarațiile părților în litigiul civil, rezultă că în urma constatării faptului existenței în statele de personal ale grădiniței-creșe nr. 1 „Antoșca” din or. Basarabeasca a funcției de căruțaș în lipsa mijloacelor de transport căruță și cal, în perioada 01 ianuarie 2009-01 octombrie 2011 fiind remunerate două persoane în sumă totală de 24 700 lei, directorul grădiniței-creșe Tugai Raisa a fost concediată la propunerea Primarului or.

Basarabeasca de către Direcția Generală Învățământ Basarabeasca în temeiul art. 86 alin. (1) lit. p) Codul Muncii pentru prejudiciile financiare în mărime de 24 700 lei aduse Primăriei or. Basarabeasca.

Prin hotărârile instanțelor de judecată ierarhic inferioare concedierea intimatei-reclamante Tugai Raisa a fost considerată ilegală, ea fiind restabilită în funcția ocupată anterior, hotărârile în această parte nefiind contestate cu recurs.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că este de sarcina angajatorului să repare daunele morale cauzate angajatului eliberat ilegal de la muncă, iar la cazul speței angajatorul este Direcția Generală Învățământ Basarabeasca, Primarul or. Basarabeasca dispunând doar de competențe să consulte Direcția Învățământ privind numirea și concedierea directorilor instituțiilor preșcolare, precum și să asigure întreținerea financiară a acestor instituții, fiind eronată concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind obligarea recurentului-pârât Primăria or. Basarabeasca să repare intimatei-reclamante Raisei Tugai prejudiciul moral,

Nu poate fi reținut argumentul instanțelor ierarhic inferioare precum că constatarea ilegalității și anularea dispoziției nr. 204 din 14 decembrie 2011 a Primăriei or. Basarabeasca, care a stat la baza concedierii Raisei Tugai din funcția deținută de director a grădiniței-creșe nr. 1 „Antoșca” din or. Basarabeasca, constituie un fundament juridic suficient pentru repararea prejudiciului moral cauzat intimatei-reclamante, deoarece este eronat, în virtutea normelor legale pertinente autoritatea administrației publice locale fiind investită doar cu competențe de a consulta angajatorul în vederea concedierii unui angajat, și nu de a concedia de sine stătător angajatul.

Or, dispoziția nr. 204 din 14 decembrie 2011 a fost modificată prin dispoziția ulterioară nr. 24 din 23 ianuarie 2012, iar procedura concedierii Raisei Tugai a fost operată prin punerea în aplicare a ordinului nr. 02-p din 27 ianuarie 2012 emis de către șeful Direcției Generale Învățământ Basarabeasca, autoritate exclusiv competentă conform prevederilor normative în vigoare să decidă asupra eliberării din funcția de director a grădiniței-creșe.

Astfel, Primăria or. Basarabeasca nu poate fi responsabilă pentru repararea prejudiciului moral cauzat intimatei Raisei Tugai, atât timp cât în virtutea legii exclusiv angajatorului îi revine această obligațiune compensatorie.

Mai mult ca atât, compensația pentru prejudiciul moral cauzat prin concediere ilegală a fost încasată deja prin hotărârile judecătorești contestate de la Direcția Generală Învățământ Basarabeasca în mărimea prevăzută de art. 90 Codul Muncii și încasarea de la Primăria Basarabeasca a sumei de 4 000 lei constituie în sine o dublă compensare.

Deci, Judecătoria Basarabeasca și Curtea de Apel Chișinău fără a avea careva temei juridic legal, au dispus încasarea sumei de 4 000 lei cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul Raisei Tugai de la Primăria or. Basarabeasca, fiind întemeiat argumentul recurentului în acest sens.

De asemenea, este eronată și concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind modalitatea de compensare a cheltuielilor de judecată suportate de către intimata-reclamantă Tugai Raisa.

Din suportul probatoriu prezent la materialele pricinii, și anume din facturile de plată nr. EH 210184 și EH 210185 din 01 martie 2012 rezultă că Tugai Raisa a achitat în beneficiul avocatului Dubceac Radu (Biroul asociat de avocați sect. Botanica mun. Chișinău), în baza contractului de asistență juridică nr. 81 din 17 februarie 2012, onorariul în sumă de 2 500 lei.

Potrivit ordinului de încasare a numerarului nr. 16 din 05 martie 2012 reiese că Tugai Raisa a achitat la depunerea acțiunii taxa de stat în mărime de 102 lei.

Ținând cont de prevederile art. 85 alin. (1) lit. a) CPC, conform cărora de taxă de stat pentru judecarea pricinilor civile se scutesc reclamanții în acțiunile de reintegrare în serviciu, de revendicare a sumelor de retribuire a muncii și în alte revendicări legate de raporturile de muncă, la cazul litigiului, intimata-reclamantă Tugai Raisa este scutită *ex lege* de la plata taxei de stat, achitarea sumei de 102 lei înainte de intentarea acțiunii de judecată rămânând pe seama acesteia,

Astfel, este abuzivă concluzia primei instanțe și a instanței de apel privind compensarea taxei de stat de către partea care a pierdut procesul în favoarea intimatei care are câștig de cauză.

Instanța de recurs reține că în situația în care intimata Tugai Raisa dorește să-și întoarcă mijloacele financiare achitate cu titlu de taxă de stat, ceea ce nu era necesar în circumstanțele prezentului litigiu, ea urmează să se adreseze cu o cerere în adresa Judecătoriei Basarabeasca în care să solicite restituirea acesteia în virtutea art. 89 alin. (1) lit. a) CPC – taxa de stat plătită se restituie, parțial sau integral, în cazul depunerii într-o sumă mai mare decât cea prevăzută de legislația în vigoare (se restituie suma plătită în plus), în pricină urmând a fi restituită suma integral.

În lumina considerentelor menționate privind netemeinicia dispunerii reparării de către recurentul Primăria or. Basarabeasca a daunelor morale, se prezintă și contrară legii compensarea de către recurent a cheltuielilor de asistență juridică suportate de intimata-reclamantă, în virtutea art. art. 94, 96 CPC acestea urmând a fi compensate exclusiv de către angajatorul Direcția Generală Învățământ Basarabeasca.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că instanțele ierarhic inferioare în mod neîntemeiat au dispus încasarea de la Primăria or. Basarabeasca a sumei de 4 000 lei cu titlu de prejudiciu moral în favoarea Raisei Tugai și compensarea cheltuielilor de judecată sub forma cheltuielilor de asistență juridică și taxa de stat în mod solidar de la Direcția Generală Învățământ Basarabeasca și Primăria or. Basarabeasca în sumă de 2 600 lei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Primăria or. Basarabeasca, a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012 și hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 04 iulie 2012 în partea încasării de la Primăria or. Basarabeasca a sumei de 4 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 2 600 lei – cheltuieli de judecată, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a pretenției Raisei Tugai privind repararea de către Primăria or. Basarabeasca a prejudiciului moral și compensarea

cheltuielilor de judecată în beneficiul Raisei Tugai de la Primăria or. Basarabeasca, în rest decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe se mențin.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Primăria or. Basarabeasca.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012 și hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 04 iulie 2012, în partea încasării de la Primăria or. Basarabeasca a sumei de 4 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 2 600 lei – cheltuieli de judecată, și în această parte se emite o hotărâre nouă, prin care:

Se respinge pretenția Raisei Tugai privind repararea de către Primăria or. Basarabeasca a prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, în rest decizia Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2012 și hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 04 iulie 2012 se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadi

Ion Corolevschi

Ion Vîlcov